

GAZETA TRANSILVANIEI.

„Gazeta“ este de 2 ori; Joi'a si Duminec'a, Pôia, candu concedu ajutôriale. — Pretinlu: pe 1 anu 10 fl., pe $\frac{1}{4}$ 3 fl. v. a. Tieri esterne 12 fl. v. a. pe unu anu sêu $2\frac{1}{2}$ galbini mon. sunatôria.

Anulu XL.

Se pronomera la postele c. si r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cruceri v. a. Tacs'a timbrala à 30 cr. val. austr. de fia-care publicare.

Nr. 68.

BRASIOVU, 13|1 Septembrie

1877.

Resbelulu.

Brasiovu, in 12 Septembrie.

Circula érase sgomote prin tiéra, inse de astadata ele vorbescu de o mare invingere ce ar' fi reportat'o armatele intrunite romano-russe asupra lui Osman-pasi'a. Chiaru in „Kelet“ vedemu cu litere mari telegrame, cari spunu, ca romanii au luat doue fortificatiuni dinaintea Plevnei si ca ar' fi respinsu 20,000 turci cari veneau intru ajutoriu lui Osman-pasi'a, apoi ca vuet'e s'a respanditu, ca Osman-pasi'a ar' fi fostu batutu si ar' fi fostu prinsu 40,000 de turci.

Pana in momentulu acest'a la tóta intemplanrea trebuie se se fi decisu sôrtea lui Osman-pasi'a. Marea batalia de multu asteptata in faci'a Plevnei s'a inceputu in 7 Sept. diminétia de catra artileri'a romana, care a storsu admiratiunea Tiarului si a armatei russe. Luptele cele mai crancene s'a incinsu in 7, 8 si 9 in giurulu Plevnei. Armatele russo-romane in numeru de vreo 110,000 ómeniau statu faci'a cu 80,000 turci intariti bine si cu-o artileria escelenta. Dupa o scire telegrafica privata din Zimnicea, in 9 Sept. sér'a ar' fi cadutu in fine Plevn'a in manile trupeloru russo-romane. Nici o scire oficiala nu a sositu inca pana acuma, dér' nu mai incapa indoiéla, ca ataculu contra lui Osman-pasi'a a succésu, insasi tacerea telegrafulu din Constantinopolu confirma acést'a.

Soldatii romani s'au luptatu in dilele de 7, 8 si 9 Sept. cá adevérati eroi. Martore suntu cele 40 de decoratiuni ale celei mai mari cruci a St. George, cari au fostu distribuite braviloru armatei romane de catra imperatulu Alesandru. Acest'a a avutu ocaziune a se convinge in persóna despre bravur'a esemplara a soldatulu romanu. Cu bucuria amu inregistratu mai la vale si scirea, ca bravulu generalu Manu a comandatu artileri'a romana si a dobanditu mai cu séma in diu'a prima (Vineri) succésu admirabile.

Abia asteptamu se primimu sciri positive despre rezultatulu mariloru lupte din giurulu Plevnei. Osman-pasi'a, odata batutu, ar' veni la rându Mehemed Ali cu ceilalti belliduci turci si sôrtea turciloru ar' fi sigilata pentru totdean'a. Precumu ne spune si corespondentele nostru din Bucuresci, tôte s'an pusu in miscare spre a bate pe Osman-pasi'a, si comandantele óstei dela Plevn'a, principele Carolu s'ar' fi esprimatú fôrte categoricu pentru o actiune pe viétia pe mórte. De aceea ne potemu asteptá in fiecare momentu, cá scirile private despre luarea Plevnei se fia confirmate in modu oficialu. Pana atunci se lasamu se vorbésca relatiunile oficiale si scirile private de mai la vale.

Unu suplimentu alu „Monitoriulu“ publica urmatórele sciri oficiale:

Dela teatrulu resbelului.

Magurele, 9 Septembrie.

Eri bombardamentulu positiuniloru inamice a urmatu cu mai multa vioiciune de catu in diu'a precedentu; 14 baterii romane erau in activitate. Mari'a S'a a asistatu catu-va timpu la foculu din divisiunea 14, apoi insoçitu de generalulu Cernatu, s'a dusu la cuartierulu Majestatii Séle Imperatului care sosise in ajunu. Sér'a la 5 óre, divisiunea 4-a (Alexandru Angelescu) voidu se inaintéde mai multu bateriele séle, a avutu unu angagiamentu vigurosú cu inamiculu. Au luatú parte la acést'a lupta regimentulu 13 de dorobanti si unu batalionu din alu 5 de linia. Sub foculu neintreputu alu unei redute inamice trupele nóstre au inaintatu si au ocupatu unu retransiamentu. Perderile nóstre suntu: unu soldatu mortu si vreo 30 raniti, intre care capitanulu Mortiumu si sublocotenentulu Hartelu. Canonad'a va urmá astadi.

In lupt'a de alaltaeri, alu trei-spre-diecelea regimentu de dorobanti si artileri'a nóst'a s'au portatu in modu admirabilu la luarea retransiamentulu ocupatu de inamicu. Amu avutu vreo

30 de raniti si vreo cati-va morti. Eri, la dejunu, Majestatea S'a Imperatulu a beutu in sanetateá armatei romane, laudandu-i bravur'a. Majestatea S'a Imperatulu a bine-voitu a dá vreo 40 de cruci St. George braviloru armatei romane. M. S. Domnulu Romaniei a invitatú pe Mari'a S'a Dómn'a de a face a se pregati ésiarpe cu care se se decoredie drapelulu regimentulu alu 13-lea de dorobanti cu „Stéu'a Romaniei“. Mari'a S'a Domnulu se afla in deplina sanetate, si eri a avutu la dejunu pe A. S. I. Marele Duce Nicolae.

Diariulu „L'Orient“ i se scrie din:

Nicopoli, 7 Sept. Suntu 4 dile decandu s'a decisu cá se se ié astadi ofensiv'a contra corpulu lui Osman-pasi'a. Credu ca se voru incercá a luá Plevn'a in 11 séu in 10 Sept. sér'a. In 11 se celebréza aniversarea suirii pe tronu a imperatulu Alesandru, si marele duce siefu-comandantu e decisu a face totu spre a poté oferi in diu'a acést'a imperatulu o victoria castigata contra lui Osman-pasi'a. S'au luatú tôte dispositiunile spre a asigurá reusit'a acestei intreprinderi grele; si ea va reusi. Osman-pasi'a e isolatu. Nici Suleiman nici Mehemed-Ali nui póte veni intru ajutoriu. Cestu din urma, care cunósce situatiunea critica a lui Osman, face minuni spre ai alergá intru ajutoriu. Inse armat'a marelui duce mostenitoriu este acolo spre ai inchide calea. Catu de impetuosu ar' si fi ataculu lui Mehemed-Ali, elu va remané nefructiferu. Ve garantezu, ca marele duce mostenitoriu are fortie destule spre ai resistá. Osman-pasi'a va fi deci batutu, batutu cu deseverisire: acést'a e o predicere care se va realisá in curundu. Armatele, fora a perde timpu, se voru aruncá apoi asupra lui Mehemed-Ali, care inca va fi batutu. Acest'a e planulu ce se urmáresce, dupa cumu se asigura de catra persóna bine informate.

Tocmai candu erá se inchiaiamu Nr. acest'a primiramu urmatoriulu telegramu dela corespondentele nostru:

Bucuresci, 12 Sept. 7 óre 30 m. demanétia. Batali'a cea mare dela Plevn'a continua de Vineri incóce neintreruptu. Regimentele romanesci au luatú cu asaltu trei redute turcesci. Romanii avura 33 morti si 110 raniti.

Turcii lui Osman-pasi'a au atacatu din nou cu mari glóte armat'a romana. Ataculu acest'a a fostu asemenea respinsu de catra trupeloru romane, cari s'au luptatu cá eroii.

Sciri telegrafice. — (Agenti'a „Havas“.)

Gorni-Student, 6 Septembrie. La 4 Sept. turcii din Mikren facura o incercare contr'a Lovcei. Ei fura respinsi dupa o lupta, care dura 4 óre. In aceea di turcii atacara Mahren lenga Elen'a cu fortie puçinu considerabile. Ei fura de o potri va respinsi. La 5 l. c. turcii atacara armat'a rusca din Rusciucu pe tóta lini'a si principalmente la Kotzelen si Ablav'a, unde ataculu fu facutu de 19 bataliône, 18 escadróne si 23 tunuri. Aceste fortie se marira continuu in timpulu luptei. Detasiamentulu ruscu, care le erá opusu, nu se compunea decatu din 5 bataliône si 8 escadróne cu artileria. Elu resista energicu in timpu de 6 óre de o lupta inversiunata, dér' inaintea maroi superioritati numerice a inamiculu, elu se gramadi spre Ostriz'a. Perderile au fostu mari din ambele parti. Detasiamentulu ruscescu, care se afla la Ulav'a, a fostu de o potri va atacatu de turci cu mari fortie; dér' elu a respinsu tôte atacurile loru si a mantienutu positiunile sale. Pe flanculu liniei de aperare a armatei ruscesci din Rusciucu turcii au pronuntiatu unu atacu la Kadikioi si la Pankioi, dér' nu se scie inca déca este unu atacu seriosu sêu o simpla incaerare. — Linistea domnesce de partea Balcaniloru. Suleiman-pasi'a reface armat'a lenga Kazanlik. — Russii au perdutu aprópe 1000 ucisi si raniti la luarea Lovcei. Perderile turciloru in acést'a actiune au fostu considerabile. Russii au facutu 100 prisionieri, toti raniti.

Parisu, 7 Sept. n. Mane va fi o mare afluentia la inmortentarea lui Thiers. Se crede, ca ceremoni'a nu va dá locu la nici unu desordinu.

Rom'a, 7 Sept. Sanetatea Papei inspira nelinisciri. Elu a slabitu forte multu.

Constantinopolu, 7 Sept. Unu imprumutu de 2 milióne de livre sterlinge nominale s'a contractata cu banc'a otomana. Elu este destinatú la plat'a catorva anticipatiuni. Plat'a pusciloru cumperato in Americ'a a fostu garantata de harthi'a-moneda in circulatiune.

Belgradu, 7 Sept. n. Prin cercurile diplomatice se raportéza, ca consululu generalu germanu confere fôrte adeseori cu principele Milanu; se afirma, ca Germani'a a aprobatu pe deplinu participarea Serbiei la resbelu si ca ar' fi dispusa a garantá principatulu, in casu de a fi invinsu, statu-quo ante bellum. Itali'a pare a merge mana in mana cu Germani'a. Austri'a se tiene inca intr'o stricta reserva.

Constantinopolu, 7 Sept. n. Diarele asigura, ca numai 8 bataliône turcesci au fostu la Lovci'a, candu le-a atacatu 40,000 russi. Osman-pasi'a ar' fi sositu apoi cu 28 bataliône spre a relú cetatea. Resultatulu incercari sale inca nu s'a publicatu. (1)

Parisu, 8 Sept. n. Unu cortegiu imensu a urmatu funeraliele lui Thiers. Sicriulu erá acoperitu cu buchete si coróne. Dómn'a Thiers urmá remasitiile mortale ale ilustrulu seu soçiu insoçita de o multime respectuósa si liniscita, care se marea pe fiecare momentu in totu parcursulu. S'au pronuntiatu discursuri la Cimiteriu de d. Jules Simon, Jules Grevy si Sacy.

Turnu-Magurele, 8 Sept. séra. („Monit. ofic.“) Bombardamentulu Plevnei de catra trupele romano-russe a inceputu eri pe tóta line'a in presintia imperatulu Russiei. Se continua astadi cu mare violentia. Ataculu definitivu va avea locu in cateva dile. Armat'a romana si mai cu séma artileri'a, s'a luptatu eri cu curagiulu si sangele rece unei armate dedate in resbelu. Cuartierulu generalu alu principulu Carolu se va apropiá totu mai multu de Plevn'a.

Nicopoli, 9 Sept. („L'Orient“.) Armat'a romana a facutu unu asaltu eroicu contra unei fortificatiuni turcesci si a luat'o. Amu avutu vreo 30 morti si raniti. Entusiasmulu e nediscriptibilu. Batali'a crancena de ambele parti se continua.

— In privinti'a acést'a relatéza „Romanulu“: Regimentulu alu 5-lea de linia si unu regimentu de dorobanti, amendoue din divisiunea Anghelescu, au luatú cu asaltu un'a din fortificatiunile turciloru dela Plevn'a, dupa o lupta din cele mai crancene. Perderile nóstre suntu, unu soldatu mortu si 30 raniti, intre cari capitanulu Mortiumu si locotenentulu Hendelu, a caror'a rane suntu din norocire usióre. Lupt'a duréza inca.

Parodin, 9 Sept. n. La 8, dupa ocuparea orasiulu Katzelevo de catra turci, n'a mai fostu nici unu atacu asupra orasieloru Kadikioi. Tóta armat'a ruscesca dela Rusciucu a facutu o miscare inapoi in nisce positiuni noue concentrante. In nóptea de 6 spre 7 trupole ruscesci, cari suntu in faci'a Plevnei, au reusitu, fora scirea turciloru, se ridice baterii pe nisce inaltimi, cari domina positiunea inamica. Foculu contr'a Plevnei a fostu deschisu la 7 si a fostu reinoitu la 8 cu o mare vioiciune. Perderile rusiloru suntu minime. Pe totu celalaltu campu de lupta totulu este liniscitu.

Cotinje, 8 Sept. n. Nicsici s'a prodatu muntenegriniloru eri fora nici o conditiune, avendu 19 tunuri. Garnisoni si locuitoriloru musulmani li s'a permisú se se retraga la Gatsko.

Parodinu, 9 Sept. n. Bateriele ruscesci s'au apropiatu eri de Plevn'a. Canonad'a a tienutu tóta diu'a. Sér'a flanculu stengu a ocupatu inaltimile dela sudulu Plevnei. Perderile rusiloru in afacere au fostu de 500 ómeni. Centrulu si arip'a stenga au inaintatu cu doue mii pasi. Satulu Usivitr'a a fostu ocupatu cu o perdere minima. Canonad'a a tienutu tóta nóptea. Astadi de diminétia a indoitu violinti'a s'a.

Verbitz'a, 9 Sept. n. Se crede, ca armat'a romana va sustiene sfortiarea cea mai mare in lupt'a, ce a fostu angagiata in faci'a Plevnei. In diu'a de Vineri, artileri'a romana, comandata de generalu Manu, a fostu admirabila. Dupa parerea generaliloru russi chiaru acést'a artileria este fôrte frumósa.

Rasgradu, 9 Sept. n. Divisiunea Nedjib a trecut Vineri Lomulu si a ocupatu Opaka in urm'a unor lupte, in care russia au suferitu perdi simtitoare. Inimiculu s'a retrasu in directiunea Bielei, parasindu cu totulu vecinatatile dela Popkioi si Karahassankioi.

Athen'a, 9 Sept. n. 801 ladi, contienendu 18770 puscii Chassepot au sositu. Guvernulu a hotaritu 14 milioane drahme pentru marirea marinei. D. Tricupis, ministru alu afacerilor straine, respundendu observatiunilor facute de Porta guvernului elenu, a disu, ca elu face pe Turci'a respundictoria de evenimentele viitoare si ca redicarea Thesaliei se datoreaza relei administratiuni turce, care lasa nepedepsite jafurile si omorurile comise de turci contr'a chrestinilor. D. Tricupis termina not'a s'a, dicundu, ca conduit'a guvernului va depinde de eventualitatile, cari se voru produce. Escadr'a germana va parasi Syr'a la intorcerea admiralului care s'a dusu incognito la Constantinopolu. Ministrulu Franciei, d. Tissot a sositu. Representantulu Portii, Fotiadis Bey, n'a plecatu inca.

Nicopoli, 9 Sept. n. (Serv. lui „L'Orient“.) Armat'a romana e admirata de catra armat'a russa. Soldatii nostri sunt adeverati lei. M. S. Tiarulu a decoratu patrudieci dorobanti cu crucea Santului Georgiu.

Nicopoli, 10 Sept. n. Principele Carolu a decoratu stégulu regimentului 13-lea de dorobanti cu steau'a Romaniei. Batalia se continua crancen. Trupele noastre inaintéza mereu.

Calafatu, 9 Sept. n. Bateriele romane au inceputu astadi la 3 ore a bombardá Vidinulu. Turcii au respunsu. La orele 7^{1/2} sér'a bombardamentulu a incetatu.

Bechetu, 9 Sept. n. Foculu asupra Rahovei a fostu deschisu astadi la orele 3^{1/2}. Turcii au respunsu. Bombardamentulu a incetatu abia noptea.

Giurgiu, 10 Sept. n. Bombardamentulu s'a reluat din doue parti eri la trei ore. Unu monitoriu turcu a luat parte la actiune. Unu obusu a cadiutu in gara asupra unei masine.

Bucuresti, 9 Sept. (29 Aug.) 1877.

(Corresp. part. a „Gaz. Trans.“)

Telegramele, pe cari le veti citi in diariile de aici cu dat'a dela Zimnicea, Nicopoli, Turnu-Magurelli, venite eri in 8 Sept. dela cartirulu generalu romanescu, se aducu pana acumu prin curieri pana la statiunile numite, din cauza ca comunicatiunea telegrafica n'a apucatu inca a se restabili deadreptulu cu capital'a. Din acelea se vede, ca batalia decisiva impregiurulu Plevnei s'a inceputu, dupace M. S'a Domnitoriulu apucase a declará, ca séu va luá Plevn'a si va goni pe Osman-pasi'a, séu 'si va lasá viéti'a pe campulu de batalia. De aici poteti judecá despre suprem'a importantia a momentelor presente. Bombardamentulu pozitunilor turcesci de inaintea Plevnei prin artileria romanésca continua de eri demanétia (adeca de Vineri in 7) fora precurmare. Astadata lupt'a o incepura romanii. Divisiunea a patr'a (Anghelescu), care inaintase din septeman'a trecuta 25 kilom. dela Nicopoli catra Plevn'a, in 6 Sept. 'si impinse liniile si mai inainte, éra pozitunile unde fusése acea divisiune, le ocupa a trei'a (Manu.) Cartirulu generale alu principelui Carolu e d'ocamdata la Vrbiti'a. Eri vorbindu cu doui domni, unu proprietariu si unu directoru de scóle, carii tocma sosisera dela cartirulu nostru generalu, dumnealoru me asigura, ca trupele nostre, pe lenga ce sunt bine ingrigite, au si mare nerabdare de a se mesura odata cu inimiculu, apoi se ésa ori-unde va esí. Intr'aceea publiculu capitalei se afla, cá si tiér'a intréga, in asteptare febrila. Multi sunt superati pe guvernulu, ca-ci nu incepe se publice numerulu mortiloru si alu ranitiloru. Acésta pretensiune este in totu respectulu legitima, ca-ci ve potéti imaginá batetur'a miiloru de animi de mame, soçii, sorori, si — ce se ascundemu, animele nostre ale barbatiloru batú totu asemenea. Eu aflu, ca guvernulu e decisu a dá cursu la publicatiunile asteptate cu justa impatientsa; déca inse nu s'a facutu pana acumu, caus'a este, ca in desele scaramusie merunte dela Dunare si dupa atatea bombardamente reciproce dela Calafatu, Bechetu, Corabi'a, Turnu etc., dintre romani au cadiutu si s'au ranitu fórte puçini, ceea ce se explica mai alesu din impregiurarea, ca atatu tunurile nostre Krupp catu si puscile Peabody batu mai departe cá ale turciloru si multu mai bine, decatu ale russiloru; anume puscile rusesci numite Krnka, pe lenga ce sunt prea grele, apoi abia batu la 650 metrii, de unde se potu esplicá si enormele loru perderi.

Mai este si alta impregiurare, ce scuti pana acumu pe ai nostri, adeca alegerea fórte nemerita a pozituniloru, cu scopu de a crutiá pre catu se

póte mai multu vietiele omenesci. Mai adaugemu si extraordinari'a celeritate cu care operéda trupele nostre in comparatiune cu cele rusesci, care suntu mai greóie si pré incarcate cu obiecte diverse, precumu recunoscú chiaru generalii rusesci. In fine punemu in cumpana sobrietatea oficiariloru si a soldatiloru nostri; apoi preste tóte acestea credint'a ca D-dieulu parintiloru nostri va ascultá ferbintile rogatiuni ale milliéneloru de romani. Din acestea se explica ceea ce aflamu dela barbati seriosi cari venira dela Craiov'a, ca in spitalulu militariu de acolo se afla numai capitanulu Botezu ranitu la Calafatu, éra in cele dela Dunare vreo 16 insi raniti. In batalia dela Lovcea participase numai unu batalionu romanescu de venatori, desfacutu in tirailiori, din care cadiura 6 ofiari si vreo 30 fetiori parte morti parte raniti, éra dela artileria romanésca 2 morti.

Incercarile turciloru de a trece incóce candu dela Silistria la Calarasi, candu dela Turtucaia la Olteniti'a, candu pe la Calafatu, suntu numai manopere de diversiune, esecutate cu planu de a tiené pe locu mai multe trupe romanesci, cá in casu de necesitate se nu póta alergá in ajutoriulu grosulu armatei nostre de preste Dunare. La diversiuni de acestea eramu preparati si le vomu sci paralisá. Vetu fi observatu, ca podulu dela Corabi'a se stramuta la Turnu-Magurelei, asia cerundu interesele operatiuniloru.

Trupe rusesci de garda vinu neincetatu, mai totu ómeni cá nisce giganti (uriosi) si multu mai bine imbracati decatu alte trupe. Pana in lun'a trecuta spesele calei ferate romane, care suntu a se plati de catra Russi'a pentru transporturile sale, se urca la 12^{1/2} milliéne franci. De aici se calculéza, ca statulu Romaniei va fi scutitu pentru anulu acest'a de plat'a subventiunei prevédute in conventiuni, ca-ci interesele capitaluriloru au se fia coperite din venitululu netto. Déra la vami si la regia voru fi deficite. Din contra, venitululu postelor si alu telegrafelor cresce mereu, precumu v'amu mai comunicatu.

Déca cumva nu v'asiu mai scrie in septeman'a acést'a, se sciti ca voin fi trecutú Dunarea pe cateva dile, numai se'mi succéda a castigá vis'a consulatulu rusescu la pasportu, de care nu me potu lipsi fora mare pericolu.

Revist'a politica. — Aparatulu nostru constitutionalu a inceputu a se pune éra in miscare. Semnu, ca amu intratu in tótna. Camerele din Vien'a si Budapest'a se ocupa din nou cu cestiunea bancei si cu celelalte intrebari critice ale impacarei fora fine austro-ungare. Interesulu ce'lu ofera aceste pertractari de impacare trebuie se fia inse micu chiaru si intre deputati, ca-ci clubulu progressistiloru din Vien'a se ocupa acumu de intrebarea, ca ore in ce modu i s'ar' poté face mai multa distractiune senatulu imperialu. Progressistii gasescu ca timpurile suntu agitate si ca grava este situatiunea politica, de aceea se intréba, ca ore n'ar' fi consultu din partea Camerei, a indreptá o adresa catra Majestatea S'a?

Nemtii voiescu discussiuni de adresa si uita catu de reu li s'a taiatu poloniloru gustulu de a face proiecte de adresa. Amu fostu reprodu su noi in estrasu proiectulu de adresa alu deputatiloru poloni din Lembergu. Elu a facutu rea impresiune la guvernulu, mai cu séma pentru ca a atinsu cestiunea regatulu polonu. Ministeriulu vedindu, ca acestu proiectu are mari sianse de a fi primitu de majoritate, a gasitu unu espedientu minunatu pentru de a impedeá votarea lui. In momentulu candu éra se se incépa discussiunea, s'a ridicatu reprezentantele regimulu si a declaratú in numele Maj. Sale sesiunea dietei de inchisa. „Dziennik Polski“ serie: „Natiunea polóna a voitu se admonieze pe Austro-Ungari'a. Acést'a nu vrea se-o asculte. Va veni inse timpulu, candu aceia, cari ne-au repudiatu admonitiunea, voru recunósce ca polonii au fostu in dreptu.“

In fine a succesu si regimelu maghiaru a departá pe „urditoriulu“ adresselor de nemultimire ale granitiei militare croate, pe generalulu br. Mollinary. Monitorulu óstei publica demissionarea acestui'a din postulu de comandantu generalu alu Croatiei si de siefu alu administratiunei civile a partiloru neprovincialisate din graniti'a militara. Maj. S'a exprima cea mai mare recunoscintia pentru escelentele servicii ale br. Mollinary si promite ai dá unu altu postu. Diariulu „Fremdenblatt“ dice ca in loculu lui Mollinary va veni croatulu gen. Philippovici, care „va fi esecutorulu fidelu alu porunciloru Maj. Sale, avendu si respec-

tele cuvenite faci'a de constitutionalismulu ungaru.“ Totu acést'a atitudine pretinde a fi observat'o si Mollinary. Acuma se va vedé ca agitatiunea din granitia 'si are radacin'a in nemultimirea poporului si ca, ori-cine va fi comandantele, ea nu se va asiediá cu un'a cu dóue. Cestiunea ardenta a granitiei, in specialu cestiunea drumulu de feru, a fonduriloru ganitiare, a provincialisarii va veni si inaintea camerei din Zagrabia si va trece multu pana se va poté aplaná.

In 2 l. c. a avutu locu in Rum'a unu meetingu serbescu, care, dupacum relatéza „Zastava“, a fostu cercetatu de 10,000 ómeni. Cetatea éra decorata cu stindarte serbesci. Presiedinte a fostu Dr. Subotics. In resolutiunea primita cu unanimitate se dice, ca imperiulu turcescu trebuie se incete de a mai esisté in Europ'a, déca este cá supusii chrestini se aiba o sórte mai buna de omu; apoi exprima simpatieleserbiloru pentru popórele, cari se lupta spre a'si recastigá libertatea si pentru Russi'a, amiculu Austro-Ungariei, care a saritu in ajutoriulu loru; serbii sunt convinsi, dice resolutiunea mai departe, ca perirea Turciei nu va fi spre reulu Austro-Ungariei si in fine declara, ca guvernulu atunei va servi mai bine interesele monarchiei, déca nu va intreprinde nimic pentru Turci'a si déca nu va pune nici o pedeca desvoltarii libere a popóreloru chrestine din Orientu.

Asia serbii. Altfeliu cu totulu inse cugeta asupra cestiunii acestei'a Kossuth Lajos. Scirea despre succesele trecutore ale lui Osman-pasi'a la Plevn'a l'a incuragiatu a serie iubitoru sei Czeglédeni o nóua scrisóre inca odata asia de lunga, in care provóca pe monarchia la actiune, dicundu ca momentulu acestei'a va fi sositu indata ce Serbi'a ar' reincepe resbelulu cu Turci'a. Vomu reveni inca la dorintiele lui Kossuth cari sub impregiarile de faci'a n'au nici unu prospectu de a se realisá.

Eroulu dilei in Franci'a este astadi inca Thiers, marele defunctu, se vedemu déca va fi totu elu séu principiile lui, cari voru invinge la alegeri. Inmormentarea lui a decursu in tóta liniscea, inse a fostu unu protestu viu contra guvernulu. Acést'a voia cá inmormentarea se se faca pe cheltuielile statulu. Veduv'a Thiers s'a oppusu inse si a staruitu cá cei 363 membri republicani ai camerei, care a fostu dissolvata, se asiste la inmormentare cá corporatiune completa. In urm'a acést'a guvernulu a retrasu decretulu, care ordoná inmormentarea pe spesele guvernulu si asia Thiers a fostu ingropatu de fideliu sei republicani, nu de ómenii guvernulu reactionariu. Cu ocaziunea acést'a stangele senatulu au adressatu catra natiune unu manifestu, in care aratandu meritele lui Thiers, indémna pe Franci'a se documenteze in unire si cu taria vointi'a s'a suverana cu ocaziunea alegieriloru si-i recomanda republic'a liberalu-conservativa.

„Sasii muscali in Transilvani'a.“

Sub acestu titlu diariulu maghiaru „Kelet“ din Clusiu aduce in fruntea numerulu seu 201 din a. c. unu articlu dedicatu principalui organu alu natiunei sasesci din Transilvani'a, adeca diariulu „Tageblatt“ din Sibiu. Indemnul la impropisarea acestui articlu lau capetatu domni din Clusiu dela unu articlu aparutu in „Tageblatt“ sub titlulu „Romanii si maghiarii“, despre care luaru si noi notitia in numerulu precedentu. Fiindu deci vorb'a si despre noi romanii in acésta polemica a diariulu maghiaru contra celui sasescu, ne sentimu indemnati a face si noi unu scurtu extractu din mentionatulu articlu alu lui „Kelet“, in care se dice intre altele:

„In aceste dile critice suntemu departe de cugetulu de a irritá nationalitatile diu acésta parte a tieiei. Inse datorinti'a de diurnalisti ne impune a nu mai trece cu vederea ceea ce face si dirige „Zastava“ sasésca din Sibiu, care este infintiatu cu banii superintendintelui sasescu si ai altoru biurocrati sasi, si care indata ce a facutu ochi a si inceputu se netediésca si se faca curte nationalitatiloru nemaghiare din patria, precumu romaniloru, serbiloru etc. Inse romanii nu s'au lasatu se-i amagéscu, deórace ei cunoscú pe sasi din fapte, cuvintele episcopulu Leményi, pronunciate in diet'a transilvana dela 1841—45, candu a cerutu ajutoriulu ungariloru contra sasiloru, afla inca si astadi deplina justificare la romani. Déru cu tóte ca la romani a intempinatú cea mai resoluta respingere, totusi ceat'a cea négra dela „Tageblatt“ nu se descorigéda, ci in aliantia cu Politu si Miletiacu nu scie cumu se insulte mai uritu demonstratiunile unguresci contra muscaliloru, si nici-decatu nu-si

ascunde bucuria, candu afla de vr'o victoria a armelor russe. In dilele din urma a publicatu si o scrisore dela unu pretinsu „romanu“ sub titlulu „afaceri romane-maghiare“, unde dice, ca pentru ce se mai ofere acumu romanii mana fratiésca ungurilor, cari 'si-au oferitu ajutoriulu lorur-ciloru, cá se póta subjugá si mai departe pe chrestini. Asia vorbesce pseudo-romanulu dela „Tageblatt“. Façia de acésta procedere incéta ori-ce incercare de capacitare. Candu fói'a principala a natiunei sasesci agita in favórea rússiloru si sumutia pe romani cá se se alieze cu rússii, éra nu cu ungurii, nu potemu avé cuvinte de a-i respunde, ci numai de a o respinge cu dispretiu. Dér' se bage bine de séma domnii dela „Tageblatt“, ca-ci in aceste tempuri grele nu sunt bune jocurile copilaresci. Déca ar' face acést'a serbii si preste totu slavii, amu mai intielege-o, inse dela sasi nu o potemu intielege si pentru aceea ne vine aprópe a crede, ca ei stau in servitiulu vre unei reactiuni secrete.“ —

Biseric'a gr.-orient. din Nagy Galambfaleu in periclu de a fi venduta!

Odorheiulu secuiescu 6 Sept.

Fostulu invetiatoriu din Galambfaleu Michailu Moldovanu acumu cu locuinti'a in Sighisióra inactianandu eclesi'a gr.-or. din Galambfaleu pentru unu restu din salariulu seu invetiatorescu de 56 fl. v. a., lucrulu au ajunsu acuma la executiune.

In 20 Februaru 1877, judecatori'a cercuala din Cristurulu secuiescu, concediendu sub Nr. 527 executiunea pentru acoperirea pretensiunei de 56 fl. v. a. capitalu, impreuna cu interesele de 6% dela 4 Iuniu 1875 pana la diu'a platirei, 8 fl. spese procesuali si 15 fl. 65 cr. v. a. spese executiunali, s'au trasu averea imobila a eclesiiei sub executiune intabulandu-se cu resolutiunea din 10 Maiu 1877 Nr. 911 dreptulu pignoriaticiu asupra averei inscrite in protocolulu cartii funduare Nr. 185 A † 1, 2, 3 si 4 a numeriloru curenti, care constá din biseric'a, cimitiru, unu locu de aratu si 2 parcele de padure.

Poporulu gr.-or. din Galambfaleu si satele din pregiuru, e compusu din romani gr.-or. maghiarisati, cari puçinu se interessá unde voru amblá, la biseric'a romanésca, reformata ori unitaria, pentru ca simtiu natiunale romanescu nu au, si déca 'si pastréda pana acuma religiunea stramosiésca, este a se multumi numai unui instinctu extraordinariu si bunului tactu a preotulu Aftanasie Onitie, care se lupta cu saraci'a si langediesce de fóme!

La unu poporu cá acést'a inzedaru vei appellá cá se-si scape biseric'a de sub executiune, pentruca te reindruma secuiesce, adeca catu se póte de brutalu; preotulu e seracu cá siórecele din biseric'a, unde nu suntu prescuri nici odata, asia dér' cine se scape romanimea din rusine?

Biseric'a din Galambfaleu e unic'a biseric'a romanésca din comitatulu Odorheiului secuiescu, cladita frumosu si din materialu solidu, acoperita cu tigle, si situata la unu locu frumosu lenga drumulu tiei, si este singur'a cladire, care 'ti mai aduce aminte, ca si pre aici mai suntu romani. Dér' sciti ca nu este cladita din sudórea acéstui poporu, ci din marinimositatea unoru romani din Brasiovu, cari nu au voitu cá acesti correligionari se se pérda in sinuri straine! si éta ca acuma stamu acolo cá biseric'a se se venda, si sciti la cine? — La unitari, cari abia astépta se o cumpere, pentruca ei nu au biseric'a. — Rusinea cea mai mare si blastemulu domnediescu ar' cadé asupra aceluora, cari potendu-o scapá de sub executiune n'ar' cercá a-o scapá!

Din parte'mi, fora a spori vorbe multe, pentruca nu aflu oportunu, me adressedi cu umilit'a rogare catra Escelenti'a s'a arhiepiscopulu si metropolitulu romaniloru de religiunea gr.-or. din Transilvani'a si Ungari'a, catra prea santitulu archipastoriu Mironu Romanulu, cá se se indure a scapá acestu santu altariu si acésta mica avere bisericésca de sub man'a aceluora rei voitori, ordonandu cá numai decatu se se tramitia sum'a de 83 fl. 85 cr. v. a. protopopulu din Sighisióra cu acea indrumare, cá se o admaneu die pre lenga cuitantia timbrata advocatulu actore Dr. Moritz Wolf, si despre acést'a se incunoscintiedie si pre preotulu gr.-or. din Galambfaleu Aftanasie Onitie, fiindu-ca altu-cumu si noi ceilalti romani respan-diti printre secui amu fi lipsiti de mangaierea de a mai avé unu locu santu, unde se ne potemu rogá lui Domnedieu, si fiindu-ca nu vedu a fi unu

asia mare sacrificiu pentru cas'a lui Domnedieu, care este biseric'a romanésca.

B. M. D. Basiota,
jude la trib. regiu din Odorheiulu secuiescu.

Societatea academica romana.

Siedinti'a din 19 Augustu 1877.

Membrii presenti: N. Cretulescu, G. Sionu, N. Ionescu, A. Odobescu, V. A. Urechia, I. Ghic'a, V. Maniu, A. Treb. Laurianu, G. Baritiu, Gr. Stefanescu, D. Sturdza, I. Caragiani.

Vice-presiedinte: G. Baritiu.

La lectur'a si verificarea processulu-verbale alu siedintiei precedente, fiindu presenti numai 10 membri, si facundu-se observatiuni ca redactiunea s'a nu este indostulu de fidela, si nu coprinde tóte detailiele siedintiei, s'a redicatu cestiunea déca processulu-verbale se póte verificá nefiindu in siedintia numerulu regulamentariu alu membriloru. S'a opritu pentru cate-va momente verificarea; déra venindu doi din membrii intardiati, dupa verificarea si aprobarea processulu-verbale, presiedinti'a cere se se pronuntia Societatea in plenulu seu asupra procedurii acesteia: déca adeca processulu-verbale trebeu se se verifice numai de membrii presenti la deschiderea siedintiei, séu de maioritaea regulamentaria.

D. I. Ghic'a, vorbindu in these generale, dice ca nu numai verificarea processulu-verbale, déra ori si ce alte lucrari s'ar' cuveni se se esecute de membrii presenti: ca-ci ar' fi o paguba si morale si materiale pentru Societate de a se paralisá din caus'a absentiei unuia séu doi membri.

D. Laurianu, observa ca statutele prescriu si ceru o majoritate anume determinata pentru cá se tiena siedintie si mai alesu cá se se ié decisiuni. Catu pentru verificarea processulu-verbali marturisosce ca in adeveru asia a fostu usulu pana acuma: ca adeca se se verifice de catra membrii presenti la deschiderea siedintiei. Recunósce cu tóte aceste ca procedur'a nu este stabilita prin statutele Societatii nici prevediuta prin vreunu regulamentu speciale: ea inse se póte justificá cu esemplulu tuturoru corpuriloru legiutóre, cari in ocazioni analoge nu ceru decatu numerulu membriloru presenti.

In urm'a mai multoru discussiuni, Societatea se pronuntia a stabili ca verificarea processulu-verbali se póte face de catra membrii presenti la deschiderea siedintiei, remanendu in dreptu cei absentii a reclamá si a cere rectificari, cari se se inseredie in processulu-verbali posterioare.

Se comunica o scrisore a dlui Dr. Vasile Glodariu din Brasiovu, cu unu Vocabulariu lucratu pentru operile lui Caiu I. Cesare, prin care cere protectiunea Societatii spre a se poté introduce in scólele publice. — Se recomanda sectiunei philologice.

D. Cretulescu, corundu cuventulu, aréta ca in anulu 1875 admiendu cá membri onorari pe d-nii Max Müller, Tobler, Lepsius si Mac Duff, astépta se védia in analele Societatii responsurile aceluora domni, dupa cum s'a mai facutu in casuri analoge.

D. Laurianu crede ca in adeveru acést'a a fostu o scapare din vedere din partea delegatiunei si ca bine este se se indreptedie publicandu-se acele responsuri prin analele anului curente.

Membrii delegatiunei intimpina ca acést'a nu o potu admite nici cá scapare din vedere, nici cá oróre. D-loru n'au crediutu ca simplulu usu alu delegatiuniloru precedenti constituia o lege séu o procedura indispensabile; ca urmarea acést'a nu e prevediuta nicairi nici in statute nici in regulamente; pe de alta parte nu socotescu ca epistolele cari n'au nici unu interessu sciintificu, séu celu puçinu administrativu pentru Societate, ar' meritá se figuredie in anale, chiaru candu ar' fi subscrise de nume mai multu s'au mai puçinu illustre.

Dupa mai multe discussiuni, se admite ca ori-ce corespondintia din partea membriloru onorari s'au corespondenti, cari va fi cetita in siedintia, nu va fi tiparita in anale de catu dupa o speciale decisiune a Societatii.

D. Laurianu, observa ca in analele anului precedente nu s'a trecut in list'a membriloru onorari numele distinsulu professore din Oxford Max Müller, si ca printre membrii donatori cu nedreptu s'au inscristu numele reps. archimandritu Radian si V. Mateescu, cari nu se afla in conditiunile art. 9, lit. c. din statute.

D. Secretariu esplica cumu ca aceste s'au stocurat din eróre.

Membrii trocu in lucrarele comisiuniloru speciali, cu cari se ocupa pana la 5 óre p. m.

Vice-presiedinte: G. Baritiu.

Secretariu ad hoc: G. Sionu.

In conformitate cu art. 18 din lege si audindu pe consiliulu permanentu alu instructiunei, ministeriulu culteloru si instructiunei publice din Romani'a publica concursu pentru elaborarea unui abecedariu, a unei carti de lectura si a unei istorie a romaniloru. Conditiunile, in cari au a fi lucrate aceste carti si a premiiloru ce se voru dá autoriloru loru, se potu vedea din

programele inserate mai josu, dupa „Monitoriulu oficialu“ Nr. 192, 26 Aug. (7 Sept.) a. c.

I. Programa pentru elaborarea unui abecedariu in usulu scóleloru primarie, urbane si rurale de ambe sexe.

In prefacia se va aretá claru si precisu modulu de procedere alu institutiuniloru séu invetiatoriului cu aplicarea cu successu a abecedariului spre a aduce pe scolari in stare de a poté citi si scrie. — Abecedariulu se va elaborá in conditiuni de a se intrebuintá atatu cu methodulu foneticu catu si celu silabisticu si peste totu intuitivu. — Scrisulu va merge paralelu cu cititulu, astfelu in catu ceea ce se citeste se si se scrie. Spre acestu scopu se voru formá chiaru la inceputu diferite linii drepte, curbe, verticale, oblice si alte figuri, care se servésca cá rudimente spre a formá literile de scrisu. — Combinarea literiloru vocale cu consunantele si vice-versa spre a formá silabe, diceri si propositiuni séu frase usióre, se va incepe cu vocalele pleni-sune, a, e, i, o, u, cele mai simple si cu consunantele cele mai usióre de a li se esprime sunetulu. Dupa acést'a va urmá mechanismulu combinarei consunanteloru cu vocalele scurte í, ú, apoi cu cele modificate ä, ë si ä, ê si î si in fine cu vocalele diftongiali é, ó, si pe urma cu diftongii au, ei, ii, ui si trifitongii aiü, eü, iü, oiü, uiü. Venindu ordinea consunanteloru modificate ð, ð, ð, se va premita totudéun'a consunant'a primitiva spre a se cunósce modificatiunea. Asemenea se va urmá si cu consunantele combinate ch, gh, premitenduse consunantele simple. La urma voru intrá in mechanismulu combinarei literile, ce se intrebuintéza mai cu séma la diceri straine, si cari sunt: k, qu, w, x, y si combinatele ph, th si ch. —

In tóta operatiunea combinariloru literiloru vocale si consunante, se va evitá cu cea mai mare strictetia de a nu bagá in combinatiune nici o litera vocala séu consunanta necunoscuta; din contra literile cunoscute si intrate in combinatiunile anteriori, voru trebui a se repeti catu se va poté mai desu in combinatiunile posteriori ce se facu. — Alfabetulu intregu, mai antaiu alu literiloru mici si apoi alu celoru mari, atatu de tipariu catu si de scrisu, va urmá dupa terminarea mechanismulu combinariloru tuturoru literiloru vocale si consunante, si pentru inlesnirea cunóscerei literiloru mari, se va dá esemple de fia-care litera mare cu mai multe diceri usióre de cititu si de intielesu. Apostrofulu jocandu unu mare rolu in limb'a tiparita si scrisa, se va aretá intrebuintiarea lui prin mai multe esemple. Din semnele punctuatiunei se voru aretá cele mai usióre si mai desu intrebuintiate.

Limb'a in care se va elabor'a abecedariulu, va fi cea mai populara, evitandu-se pe catu se va poté dicerile straine. Terminatiunea iune si altele asemenea din cele usitate, se va intrebuintá pretutindinea unde necessitatea va cere. — Pentru exercitiu la cititu, voru urmá mai multe esemple in prosa si versuri. Mai multe din aceste esemple se voru destiná spre a fi tiparite cu litere de scrisu si vreo cateva cu slove cyrillice. La finele abecedariului se va adaugá alfabetulu literiloru cirilice séu bisericésca mari si mici cu esemple de cititu si cu rogaciunile usitate ale diminetiei, sérei precumu si la intrarea si es'irea din scóla. Abecedariulu se va terminá cu aretarea cifreloru arabice si cu esemple usióre de calcululu adunarei, scaderi, imultirei si impartirei. — Volumulu intregu alu abecedariului nu va fi mai mare decatu celu multu dela 4—5 cóle tiparite. Terminulu concursulu va fi la 30 Octobre st. v. a. c., pana candu manuscrisulu va fi tramisu la ministeriu. Fiecare manuscrisulu va avé o devisa dupa alegere si va fi insoçitu de unu plicu sigilatu, care pe d'asupr'a va avé insemnata devis'a manuscrisulu, éra in launtru numele autorulu. Corectarea cóleloru tiparite se va face de autoriu. Cartea va fi proprietate a ministeriulu. Abecedariulu se va tipari pe chartia Nr. 6 in formatulu 16. — Premiulu pentru abecedariu va fi 2000 lei in numerariu si 4000 esemplare tiparite; pentru editiunile urmátorie, déca se va mai retipari cartea, se va dá autorulu pentru facerea corecturei 1500 esemplare.

II. Programa pentru elaborarea primei carti de lectura in usulu scóleloru primarie urbane si rurale de ambe sexe.

In prefacia se va aretá claru si precisu modulu de procedere alu institutiuniloru séu alu invetiatoriului in aplicarea cu successu a acestei carti de lectura spre a pune pe copii in stare nu numai de a citi bine, liberu ci si cu intielesu spre a le fortificá judecat'a, si a le intari rationamentulu. Esemplele de cititu ce voru intrá in cadrulu cartii voru fi: 1. Sentintie, maxime morali si proverbie romane usióre de intielesu; 2. Istorióre morale,

